

Nr. 46.

Udkommer hver Søndag.

Kjøbenhavn den 14. August 1887.

3 Kroner Fjerdingsaaret.

28. Bind.

Pastor C. J. Brandt.

Skjønt Statistikerne med en Udholdenhed og Enstemmighed, der ellers ikke er ejendommeligt for disse Videnskabsmænd i alle Spørgsmaal, gjøre gjældende, at Præsterne høre til de mest sejlivede blandt alle Samfundsklasser, vakte det dog oprigtig Beklagelse og Betænelighed i vide Kredse, da det for nogen Tid siden blev almindelig bekjendt, at Pastor Brandts Helbredstilstand var alvorlig angreben; thi hvor stor Præsternes Sejlivethed end kan være, viser Erfaringen jo dog, at Svagelighedstilstande hos dem som hos alle andre blive betænkelige i samme Grad, som vedkommende nærmer sig de syv Gange ti Aar. Dobbelgt glædeligt er det derfor, naar Forholdet nu har forandret sig saaledes, at Pastor Brandt i disse Dage kan passere den skæbnesvangre Grænse med til Dels gjenfundne Kræfter, der love godt for en længere Fremtid.

Carl Joakim Brandt fødtes den 15. Avgust 1817 i Nyborg, hvor hans Fader var Kjøbmand, og hvor hans Slægt i flere Led har drevet Kjøbmands- og Sømmandsnæring. Som Dreng var han i længere Tid i Huset hos sin Morfader, Provst J. F. Boesen i Vigerslev, indtil han kom i Nyborg Skole, fra hvilken han blev Student i 1835. I sine Studenteraar beskæftigede han sig meget med Undervisning og var bl. a. Huslærer for Professor Kolderup-Rosenvinges Børn. Efter

at han i 1841 havde taget theologisk Embedsexamen, var han i en halv Snes Aar Lærer ved Vajsenhuset, og da Grundtvigs Højskole i 1856 oprettedes paa Marielyst, blev han dennes Forstander, hvilken Stilling han beklædte i tre Aar. 1860 blev han Sognepræst i Rønnebæk ved Næstved, hvorfra han ved Grundtvigs Død i 1872 forflyttedes til Vartov Menighed.

Allerede i en ung Alder beskæftigede Brandt sig med literære Sysler, og han kom tidlig til indtage en fremskudt Plads i den grundtvigske Bevægelse. Dels ved sine Prædikener og dels ved en meget lang Række af Bladartikler og Skrifter banede han Vej for »Grundtvigianismen« hos den store Befolkning, som han havde et eget Greb paa at faa i Tale, ligesom han særlig gennem

»Dansk Kirketidende«, som han dels ene dels i Forening med andre har udgivet med en kort Afbrydelse lige fra Bladets Stiftelse i 1845 og til Dato, har staaet i nær og livlig Rapport til et stort Tal af sine gejstlige Kaldsfæller.

Det er en ejendommeligt Forening af gode og altid slagfærdige Evner som Prædikant og Skribent, Historiker og Digter, der har gjort Brandt til den, han er. De kvalificerede ham ogsaa til at tage Grundtvigs Gjerning i Hovedstaden i Arv, og Embedet ved Vartov Menighed blev ham betrot til Trods for den derom førte Meningskamp, der hos mange endnu vil være i frisk Minde. Selv om han ikke paa nogen Maade kunde staa Maal med sin store Mester, var han dog den, der bedst kunde optage Gjerningen, netop fordi han var i Stand til at fortsætte den paa alle de Omraader, den var kommen til at omfatte.

Pastor Brandt maa ganske vist betragtes som en fremragende Præst, men han er endnu mere en flittig Mand. Ved Siden af sin Præstegjerning med Prædiken Søndag efter Søndag gennem en Menneskealder har han udfoldet en Skri-

Pastor C. J. Brandt. R. D.
Født den 15. Avgust 1817.

Solformørkelsen.

Naar Solen paa Fredag den 19. Avgust Kl. 4,41 Min. staar op over Kjøbenhavns Horisont, vil den have en vis Lighed med den aftagende Maane et Par Dage forud, i det den præsenterer sig som en segldannet Skive, hvis Bredde paa Midten omtrent er det halve af Solens Tværmaal, og som vender Spidserne til højre. Denne straalende Segl bliver nu hurtigt tyndere og tyndere — det er, som om den af sig selv svandt bort i Himmelummet, thi nogen uden fra kommende Aarsag til dens Formindskelse kan ikke ses. Endelig, 25 Minuter efter Solens Tilsynekomst, er der kun en ganske smal Lysstribe tilbage, hvis Brede ikke er mere end en sextende Del af Solens Diameter, og Dagslyset er derfor nu, Kl. 5,6 Min., betydelig svækket; men den lille Rest af Solen, som endnu er synlig, har dog stadig Magt nok til at overstraale alle andre Himmelleger med sit blændende Skjær, saa at vi end ikke i dette Moment, da Formørkelsen er paa sit højeste, direkte vil kunne se den mørke Klode, Nymaanen, som berøver os Sollyset. Derimod vil man maaske nok kunne se den klare Stjerne Regulus et Par Grader til venstre for Solen; men Mørket bliver næppe saa stærkt her i Danmark, at vi med blotte Øjne kan skjælne Planeterne Merkur, Saturn og Mars, der staa i en lige Linje opefter til højre for Solen, eller Sirius og Prokyon paa den sydøstlige Himmel. Man prøve imidlertid sit Syns Kraft! — Efter at Formørkelsen for vort Vedkommende har naat sit Maximum Kl. 5,6 Min., bliver den lysende Solrand atter bredere og bredere, indtil den sidste runde Indskæring Kl. 6,1 Min. forsvinder fra Konturens østlige Side.

Medens her i Kjøbenhavn Formørkelsens Maximum, som sagt, beløber sig til $\frac{15}{16}$ af Solens Diameter, ses der nord eller syd for Kjøbenhavn henholdsvis lidt mindre eller lidt mere formørket, f. Ex. i Skagen $\frac{13}{16}$, i Viborg og Randers $\frac{14}{16}$, men i Nykjøbing paa Falster c. $\frac{23}{24}$. Det følger endvidere af vort Lands Udstrækning i Øst og Vest, at man f. Ex. paa Bornholm (der ved denne Lejlighed er det bedste iagttagelsessted i Danmark) vil se Solen ved dens Opgang en Del mindre formørket end ved Opgangen over Kjøbenhavns Horisont; derimod er Formørkelsen næsten paa sit højeste, naar Solen staar op for Jyllands Vestkyst.

Naar man et Øjeblik eftertænker de Forhold, der fremkalde Formørkelsen af Sol og Maane, vil det let indses, at Maaneformørkelsen er en universel Begivenhed, fælles og absolut samtidig for alle de Egne paa Jorden, hvor man overhovedet paa den Tid har Maanen over Horisonten, medens Solformørkelsen har en fuldstændig lokal Karakter og viser sig paa forskellig Maade og til forskellig Tid for hvert enkelt Sted. Fuldmaanen kan jo undertiden passere gennem den brede Slagskygge, som Jorden kaster ud i Rummet til den Solen modsatte Side; den ses da helt eller delvis beskygget, »formørket« i Ordets egentligste Betydning, thi selve den mørke Del er ikke forsvunden, men kan næsten altid tydelig ses som gennem et tæt Slør. Og at det Øjeblik, da Maanen ved sit eget selvstændige Løb fra Vest til Øst trænger ind i Jordskyggen, maa være absolut det samme, hvor man saa befinder sig, behøver næppe nærmere Paavisning. Akkurat i samme Stund, som vi forleden Aften (den 3.) med Kulturmenneskets lidt blaserte Koldblodighed over for Naturfænomener saa næsten den halve Maaneskive blive mørk, ilede troende Mohamedanere skarevis til deres Moskeer for at anraabe Allah om at staa den kjære Maane bi i Kampen mod den fæle, sorte Drage, som truede med at sluge den. Og det hjalp!

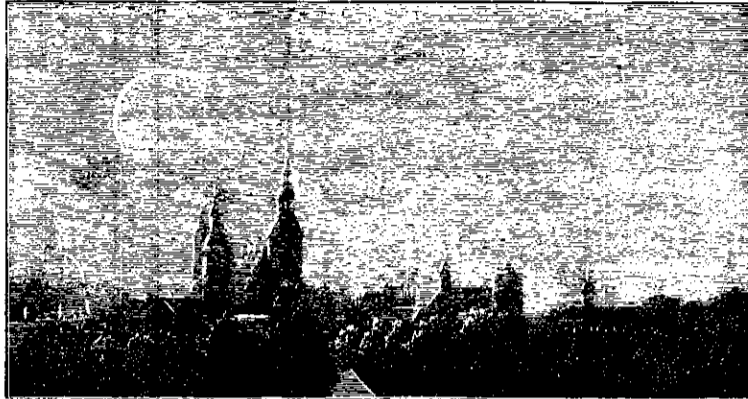
Solformørkelsen fremkommer derimod, naar Maanen i Ny kommer til at staa lige mellem os og Solen. Spidsen af den Skyggekegle, som Maanen selvfølgelig altid kaster ud i Rummet bort fra Solen, kan da komme til at feje hen over Jordens Overflade, og fra de Steder, den passerer, ser man Solen, ikke beskygget, men bedækket, skjult helt eller delvis bag en materiel Skjærm, Maanekuglen. Derfor maa den »formørkede« Del af Solen være absolut usynlig, og at det saa ganske afhænger af vort Standpunkt paa Jorden, om og hvorledes vi se Solen formørket, følger naturlig af dennes uhyre Størrelse og Afstand i Sammenligning med Maanens. Tænke vi os en lysende Skive af 20 Fods Tvær-

Spidsen af dens Slagskygge, som farer hen over Jorden, ogsaa kun et forholdsvist ringe Gjennemsnit (højest c. 33 Mil), og for at se Solen helt skjult, maa man altsaa befinde sig et eller andet Sted inden for den smalle »Totalitetszone«, d. s. den usynlige Streg, Maaneskyggen tegner paa sin Vandring hen over vor Klode, og som i Reglen strækker sig i øst-vestlig Retning. Paa begge Sider af denne Zone — dog ikke ud over en vis Afstand fra den — ses Solen delvis formørket, og des mindre, jo mere man fjærner sig fra Totalitetsgrænsen.

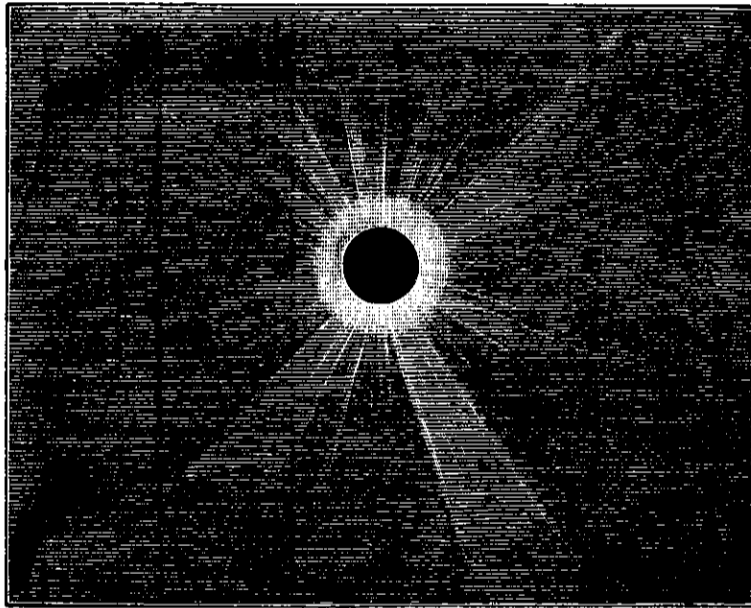
Det vil af disse Antydninger let skjønnes, at en total Solformørkelse hører til de allersjældneste Oplevelser for den, der ikke kan forlade sin Hjemstavn; man kan regne, at dette Fænomen for hver enkelt Plet paa Jordens Overflade gjennemsnitlig kun indtræffer en Gang i to hundrede Aar. Og mange Steder er i saa Henseende under Gjennemsnittet. Paris har f. Ex. ikke set en total Solformørkelse siden 1724 og vil ikke saa nogen at se før 1999; London nød dette Skue i 1715, men det var ogsaa den eneste Gang i næsten tusende Aar, da den sidste af de foregaaende totale Solformørkelsen var indtruffen Aar 1140 og den næste først vil komme Aar 2090; Wien maa efter 1842 vente til det 21. Aarhundrede, før Maaneskyggen atter lægger sin Vej derover, og for Berlin er Solformørkelsen den 19. dennes den eneste i det 18., 19., 20. og 21. Aarhundrede, der bliver total. — Tage vi større Gebeter i Stedet for enkelte Byer, voxer Sandsynligheden naturligvis betydelig; men selv hele Evropa er dog ikke bleven berørt af en Totalitetszone siden 1870 og Tyskland ikke siden 1851.

Formørkelsen den 19. vil kunne ses som en større eller mindre Fase i hele Evropa (undtagen Spanien, Vestfrankrig og Irland), Tripolis, Ægypten og næsten hele Asien. Men det vigtigste er, at Totalitetszonen begynder ved Byen Nordhausen i Harzen og løber, ca. 22 Mil bred, i nordøstlig Retning gennem Tyskland (Berlin, Posen), Rusland (Vilna, tæt nord forbi Moskov, Perm), Sibirien, det nordlige Kina og Japan langt ud i det stille Ocean. Intet Under derfor, at vore sydlige Naboer med Spænding imødeser den 19. Avgust, og at de europæiske Astronomer, som ikke sjældent maa rejse Tusender af Mile og slaa sig ned paa en eller anden navnløs Ø i Stillehavet for at iagttage en total Solformørkelse under alle Haande Savn og Strabadser — intet Under, at de nu glæde sig over, at den sjældne Gæst en Gang kommer til dem, saa at de i alt Fald kan nøjes med en lille Tur til Berlin eller, endnu bedre, ind i Rusland.

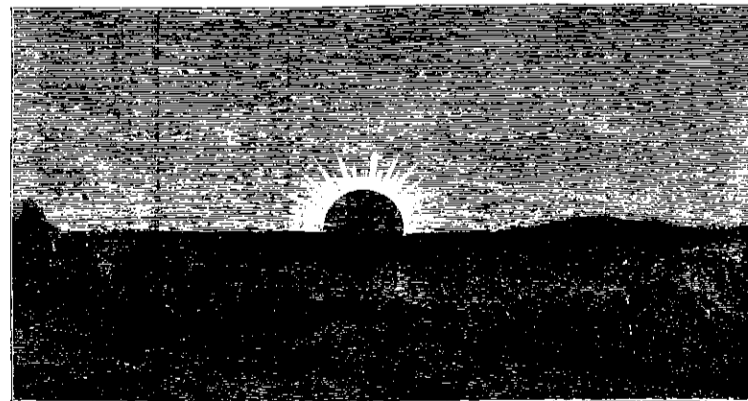
En og anden Læser vil maaske undre sig over, at der gjøres saa mange Ophævelser for at komme til at se Solen netop helt bedækket. Fra mangfoldige Steder, f. Ex. her i Kjøbenhavn, kan man jo se den næsten ganske formørket, kun som en ganske smal Lysstribe — er det da ikke paa det nærmeste lige saa interessant som den totale Bedækning? Nej, — des værre for os den 19., er der en meget væsentlig Forskel imellem endog den største Tilnærmelse til Totalitet og saa selve denne, — en Forskel, der gjør sig gjældende ikke alene for den rent umiddelbare, æstetiske Betragtning af Fænomenet, men lige saa meget i den videnskabelige Observations Resultater. Dette beror paa Sollysets uhyre Intensitet: Saa længe blot den ringeste Del af den glødende Kugle kan sende Straaler direkte til Øjet, er Forandringen i Lysvirkning vel kjendelig og kan være højst sælsom, men er ikke overvældende; først naar den sidste Straale slukkes, forvandles alt som ved et Trylleslag. En total Solformørkelse er i al sin stille og tavse Ro maaske det mest gribende af alle Naturfænomener. Øjevidner til Formørkelsen her i Kjøbenhavn den 28. Juli 1851 bevare endnu

Solformørkelsen den 19. Avgust i Kjøbenhavn, Kl. 5, 6 Min. Morgen.

Den totale Solformørkelse den 29. Juli 1878, set fra Klippebjergene.

Den totale Solformørkelse den 19. Avgust, set i Nordhausen.

maal opstillet i 2000 Fods Afstand, og foran den en Skive af Størrelse omtrent som en Tiøre bevægende sig forbi den første i en Afstand fra os af 5 Fod, vil vi — i det Tiøren repræsenterer Maanen og den store Skive Solen — have et tro Billede i formindsket Maalestok af den virkelige Situation. Maanen er omtrent fire hundrede Gange mindre end Solen, men er os til Gjen-gjæld fire hundrede Gange nærmere end denne og viser sig derfor fire hundrede Gange større, end den vilde tage sig ud i Solens Afstand, eller med andre Ord: den synes at være omtrent lige saa stor som Solen og kan altsaa ved visse Lejligheder komme til at skjule den helt for os. Men da den i Virkeligheden er saa lille, har

en levende Erindring om det forunderlige Indtryk, de da modtog, og det er jo bekendt, hvorledes saadanne Begivenheder har grebet ind i Historiens Gang og bestemt hele Folkeslags Skæbne ved deres uimodstaaelige Præg af guddommelige Trusler eller Straffedomme*).

De Forandringer, der gaa umiddelbart forud for Totalitetens Indtræden, skildrer den berømte Astronom, Pater Angelo Secchi, der overværede Formørkelsen 1860, med følgende Ord: »Alle Gjenstande antage en forandret Farve, og hele Naturen faar et trist, mørkt, næsten truende Udseende. Det prægtigste grønne i Landskabet forvandles til graat; i de højere Regioner i Nærheden af Solen bliver Himlen blyfarvet, medens der langs med Synskredsen drager sig en grønliggul Bræmme. Menneskenes Ansigter overgydes med en Ligfarve, der minder om det Skjær, en med Kogsalt mættet Alkoholflamme kaster. Denne gulagtige Farvetone og især den samtidig indtrædende Nedgang i Temperaturen frembringer et Indtryk, som om Naturens almene Livskraft var i Færd med at svinde bort. Tavshed hersker over alt, de smaa Fugle forsvinde, og Insekterne

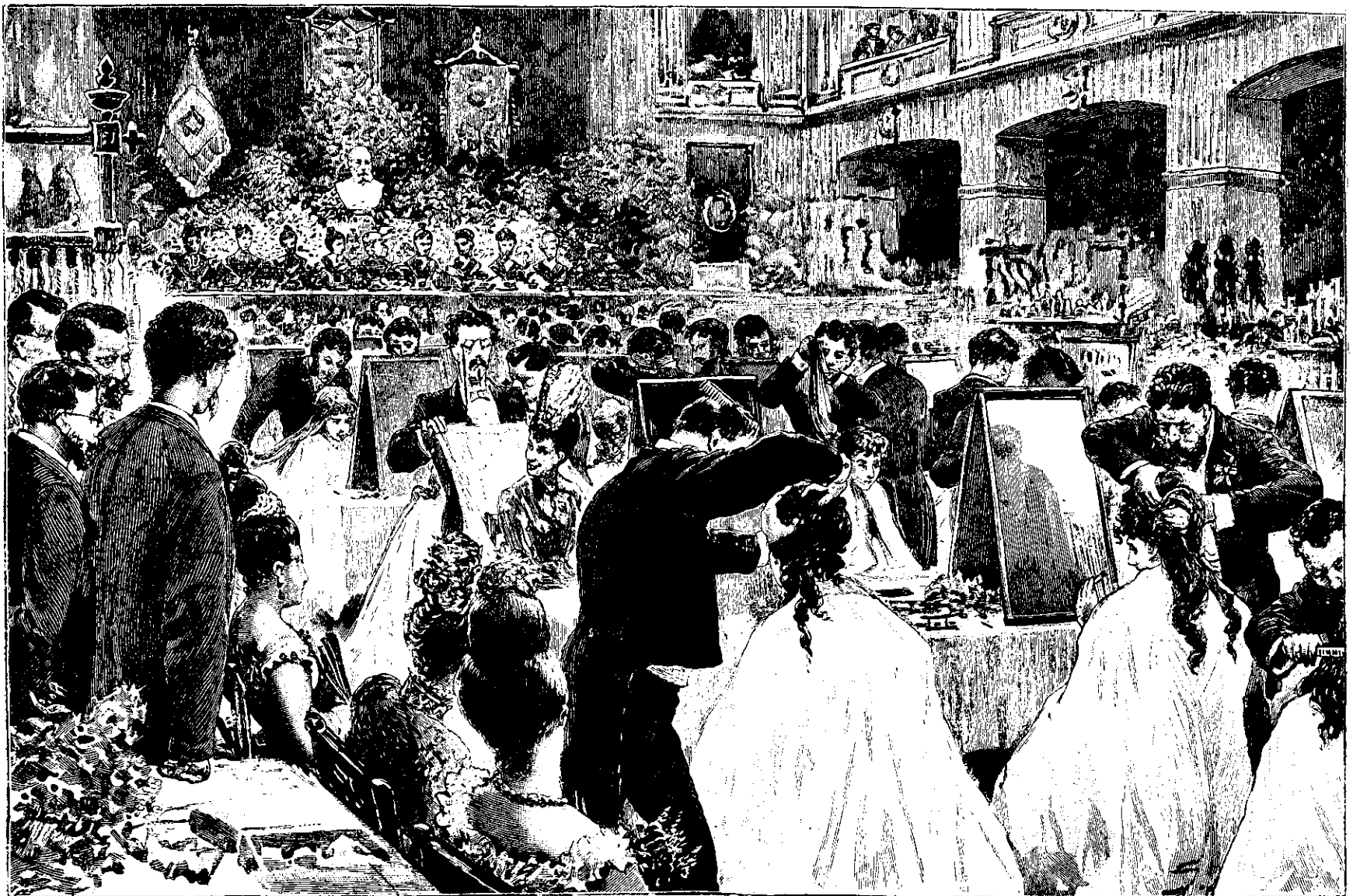
mig. Jeg kaster Blikket paa Solen og ser for mig det mest henrivende Skue, som nogen Fantasi kan skabe: Paa Solens Plads stod der en sort, en begsort Skive, omgivet af en glimrende Straalekrans, der lignende en Helgenglorie. Ved dette Syn blev jeg maalløs af Forbavselse og spildte en god Del af disse kostbare Øjeblikke, ja, jeg var ikke langt fra at glemme Formålet for min Rejse. Jeg ventede jo nok -- efter de Beskrivelser, jeg havde læst -- at se en Lysning omkring Solen, men svag og dæmrende; og nu saa jeg en glimrende Straalekrone, hvis meget intensive Glans aftog gradvis fra Skivens Kant ud efter og forsvandt i en Afstand, der omtrent svarede til Maanens Diameter. Noget saadant havde jeg aldrig anet.« Ved den første fremrydende Straale forsvinder hele Tryllet atter, Mørket spredes i et Nu, Stjærnerne slukkes paa Himlen, og hele Naturen synes at leve op af sin Dvale.

Men Maaneskyggen iler videre hen over Jorden, beredende andre Egne det samme Skuespil, som nys har virket saa mægtig paa os. Fra høje Punkter skal man umiddelbart før Totalitetens

komst se denne Slagskygge komme jagende hen over Landskabet og bag efter fare bort i modsat Retning. Den 19. vil Skyggen forlade Tysklands Østgrænse og glide mod Øst over de russiske Stepper med en Hastighed af 12 Mil i Sekundet. I øvrigt maa man lægge Mærke til, at da Sol og Maane for Europas Vedkommende under denne Formørkelse staa lavt nede ved Horisonten, kommer Maaneskyggen ikke fra Siden, men styrter sig med umaadelig Hurtighed ned over Jorden fra oven, og den vil -- muligvis ogsaa her i Danmark -- kunne ses som en vidtstrakt, mørk Bue over Himlen, især hvis denne er bedækket med de højt svævende Fjerskyer. Kort før Totaliteten indtræder, plejer der paa hvide Mure og anden lys Baggrund at vise sig nogle sælsomme Skygestriber, som ligne store aandeagtige Slinger, der pilsnart fare forbi i Bugtninger; man ved endnu ikke ret, hvad det er. — En svag Vestenvind, den saa kaldte »Formørkelsesvind«, rejser sig ikke sjælden pludselig som Følge af Luftens Afkøling.

At den forestaaende Formørkelse indtræffer i de tidlige Morgentimer, er i og for sig ikke hel-

Den videnskabelige Interesse ved en total Solformørkelse er i overvejende Grad knyttet til den gaadefulde Fremtoning, som Baily ovenfor beskriver, »Korona'en«, der kun i disse sjældne og korte Øjeblikke lader sig umiddelbart til Syne for os. Hvad denne hvidlige Straaleglorie egentlig er, ved ingen. Hver Gang den atter ses, viser den ny og overraskende Former. I gamle Dage antog man først, at den skyldtes en Atmosfære omkring Maanen, senere, at den var et optisk Fænomen i vor egen Luftkreds. Nu ved man saa meget, at den hører selve Solen til og kan strække sig hundrede Tusender af Mil ud i alle Retninger; Spektroskopet har dernæst lært, at den maa bestaa baade af glødende Gasmasser og af Støvparkler, der dels selv udsende Lys, dels reflektere Sollyset; endvidere, at den indeholder et Stof, som er ukendt her paa Jorden. »Jo længere, hyppigere og nøjagtigere Koronaen iagttages«, siger Dr. H. Klein, »des mere komplicerede og hemmelighedsfulde Forhold viser den, saa at man nu til Dags ved langt mindre paalideligt om dens sandsynlige Natur og Beskaffenhed, end man for fyrretyve Aar siden troede at

En Konkurrencefrisering i Berlin.

krybe ind i deres Smuthuller.« Men endnu langt mægtigere føler man sig grebet i det Øjeblik, den sidste Solstraale forsvinder. Som en kulsort Skive hænger Maanen da pludselig paa den blyfarvede Himmel, omgivet af en bred, sølvhvid Straaleglorie, og inderst inde om den sorte Skives Rand viser sig en rosenrød eller purpurfarvet Bort, hvorfra hist og her Flammer tænder af samme Farve, »Protuberanserne«, slaa ud og tegne sig skarpt mod den skinnende hvide Baggrund. Selv erfarne Astronomer tilstaa, at de have haft al deres Selvbeherskelse nødvendig for ikke ved dette Syn at tabe Aandsnærværelsen og glemme at bruge den knapt tilmaalte Tid -- Totaliteten kan i det allerhøjeste vare 8 Minuter. Den engelske Astronom Baily fortæller om Solformørkelsen 1842: »Pludselig forsvinder den sidste Straale -- det er, som faar jeg et elektrisk Stød, og en Gysen overfalder

*) I alle Folkeslags ældste Sagn spille Solformørkelser en vigtig Rolle, og det er ikke usandsynligt, at den første Tanke om et mægtigt, ondt Væsen, der ligger i evig Kamp med det gode, velgjørende og livsvækkende Princip, er opstaaet ved Synet af den Vaande, hvori Solen uventet bliver stedt.

vide.* Maaske giver den forestaaende Begivenhed et uventet Bidrag til Gaadens Løsning.

En anden af de Hemmeligheder, der kan røbes, naar den dækkende Maaneskive gjør os det muligt at udforske Egnene i Lyscentrets umiddelbare Nærhed, er Tilværelsen af den meget eftersøgte, allerinderste Planet, som skulde omkredse Solen inden for Merkurbanen. Om den virkelig existerer, er højst tvivlsomt, skjønt den allerede for adskillige Aar siden blev døbt »Vulkan«. To amerikanske Astronomer mene at have set den ved Formørkelsen 1878. —

Den 19. August bør vi her i Danmark ikke alt for stærkt koncentrere vor Opmærksomhed paa selve Solen; vi faa dog ikke den interessanteste Del af Fænomenet at se og maa derfor hellere søge at følge de ejendommelige Lys- og Skyggevirkninger i den omgivende Natur, som allerede en meget betydelig partiel Solformørkelse fører med sig —, med mindre vi da have Evne og Vilje til at gjøre den lille Tur til Berlin!

Kj. M.

Den hvide General.*)

Det var ikke borgerlige Dyder eller Dannelsens Finhed, der udmærkede Michael Skobelev. Som ung Løjtnant havde han været et uroligt Hovede, der begik Daarskaber alle Vegne, laa i Kiv til højre og venstre, duellerede og havde ondt ved at omgaas dem, han var sammen med. Han forbedrede sig ikke meget med Tiden. Sine undergivne og Omgangsfæller kunde han overfuse baade med Haand og Mund. Og hans Færd mod Kvinderne var alt andet end høvisk. Han foragtede dem og kunde dog ikke undvære dem. Da den russiske Hær laa ved Donau i 1877, opholdt han sig mest i Bukarest, hvor han droges hen af alle de Kvinder, der var støvnede sammen her fra alle Europas Lande. Og da han en Gang kjørte gennem denne By i Verestschagins Selskab, satte han Kunstneren i den pinligste Forlegenhed ved uafadelig at række Tunge ad alle de Damer, de mødte, især naar de var smukke.

Det var ham umuligt at holde til Raade med sine Penge. Han kastede sine Rubler ud til alle Sider; naar han ikke havde flere, laante han ufortrødent af alle og enhver uden at tænke paa at betale dem tilbage, og han ødslede dem bort, saa hurtig han evnede. I Paris vilde han absolut give en Opvartningspige 100 Frs. i Drikkepenge, fordi hun havde vexlet ham en Tusendfrancseddel.

Han ejede heller ikke i fremtrædende Grad de Egenskaber, der præge en moderne Soldat. Lydighed og maskinmæssig Nøjagtighed, Orden og Omhu for de mindste Enkeltheder — det var alt sammen noget, han ikke villig kunde føje sig i. Ved Khiva lod han trods sine foresattes Befaling Soldaterne storme Byen. Det stramme Soldater-væsen, hvor alt er som trukket paa en Snor, vandt ikke hans Behag. Han kunde vække sine Officerers Mishag ved at modtage Raad af en Civilist. Over for sine Soldater viste han sig elegant og parfumeret, men hos sine overordnede kunde han møde i en gammel Frakke, med Kappen skjævt over Skuldrene og Huen bag i Nakken. Han brød sig kun lidt om at holde paa sin Værdighed. Efter Slaget ved Schenovo undrede de tyrkiske Officerer sig meget over at se ham omgivet af et saa »miserabelt Følge«. Den dagligdags Tjeneste og den militære Etikette var ham i høj Grad vederstyggelig. Da han efter det nævnte Slag skulde modtage Overgeneralen, var han meget befippet og bange for, hvordan han skulde klare de formelle Ærter. Han maatte i et væk raadspørge sin Ordonnans: »Men sig mig dog, hvor skal Sappererne staa?« — »Foran, Deres Excellence!« — »Og hvad skal jeg saa kommandere?« — »Ja, saa siger Deres Excellence saadan og saadan.« Verestschagin lo ikke uden Grund ved at se Tyrkernes Overvinder lære Lektier som en Skoledreng.

*) I V. Verestschagins interessante Rejseerindringer og Krigsbilleder, der i Oversættelse af L. Kragballe er udkommet paa H. Hagerups Forlag, er General Skobelev hyppig omtalt. Ovenstaaende Karakteristik er et Sammen drag af Verestschagins forskellige Udtalelser om ham i dette Skrift.

Men Skobelevs Fejl var kun Vrangsidens af hans gode Egenskaber. Hans Egensind, hans Uvilje mod de Skranker, det daglige Liv sætter for Enkeltmands Færden, det var kun en ædel Gangers utaalmodige Stampen i Jorden og Tyggen paa Bidslet, naar den tvinges til at gaa adstadig langs Landevejen, skjønt dens Lyst staar til at strække ud i al sin Kraft. Det var hans hede Blod og ubændige Daadstrang, der gjorde Oprør. Det var hans stærke Natur, der drev ham om i Uro. Han kunde ikke holde ud at være ledig. At sidde stille og tale var ham omtrent umuligt; han maatte gaa frem og tilbage som et Rovdyr i Bur. Og naar han var tvungen til at sidde rolig ved et Bord, æltede han Brødet eller, hvad han ellers fik fat i, med Fingrene; helt rolig kunde han ikke være. Han læste og skrev en Del i sine ledige Timer, og saa var hans Hjerne altid sydende hed af mange Planer. Ved Donau var de ældre Officerer ved at fortvivle over alle de mer eller mindre umulige Projekter, hans frugtbare Hoved udklækkede. Det var snart om at svømme over Floden til Hest eller at komme over den paa en anden Maade, snart var det om at overrumple de tyrkiske Stillinger, men alt sammen var det Vidnesbyrd om, hvor han pintes i sin Uvirksomhed. Han trængte til Handling. Da der gik Rygter om et forestaaende Felttog mod Indien, var han uheldig over, at han ikke var bleven i Turkestan, og han blev misundelig paa Verestschagin, fordi denne fik Lov til at være med paa en Minebaadsexpedition mod de tyrkiske Skibe, mens hans egen Anmodning om at deltage i dette Tog blev afsaaet.

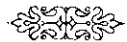
Han levede først op, naar Marschen gik mod Fjenden; han blev lykkelig, naar han mærkede, at Slaget var nær. Blodet for ham da op i Kinderne, han jubede og ønskede Soldaterne til Lykke. Men naar da Kampen begyndte, kom der en usædvanlig Rø over ham. Han, der ellers susede afsted i Galop, selv om der laa dyb Sne over Jorden, red saa i Skridtgang over Marken, hvor Kuglerne faldt som Hagl, og jo større Faren var, des langsommere bevægede han sig. Der laa heri en Trods, som vidnede om Frygt. Det vilde ogsaa være mærkeligt, om Skobelev, hvis Kraft var nervøs, skulde have været denne Følelse helt foruden. Han erkjendte det selv: »Man anser mig for tapper og tror, jeg ikke frygter nogen Ting; jeg tilstaar, jeg er fej. Hver Gang jeg kommer i Ilden, siger jeg til mig selv, at denne Gang vil det nok gaa mig galt; en Gang, da jeg blev strejft af en Kugle, var det min første Tanke: nu er det nok forbi med dig, lille Ven!« — Men denne Frygt hørte kun hjemme i Yderkanten af hans Sjæl; dens Kjærne var en umættelig Attraa efter Kampen, et »stormende Mod«, der voxede, mens Slaget led og ildnede ham fra Isse til Fod. Han var ingen Feltherre, der kølig beregnede Spillet's Chancer. Hans Blik skærpedes; men det var, fordi hans hede Sind samlede al sin Interesse paa Kampen; i øvrigt var han sig næppe fuldt bevidst under Kampen; han sendte flere Ordonnanser afsted med et og samme Budskab; han befalede sine Soldater at hugge ned for Fode og blev meget forbavset bag efter ved at høre, at han havde givet et saadant Bud. Han anede ikke, i hvilken Grad Slagraseriet havde betaget ham. Bevidstheden var snævrere end Lidenskabens. — Det vanskelige for en Mand som Skobelev var ikke at gaa frem i Faren — det var hans Natur — men at holde igjen. Man saa ham da ogsaa plage sig med Bebrejdelser og Tvivl, fordi han ikke stormede den tyrkiske Stillings, skjønt han kun havde et Regiment til sin Raadighed, og efter et Slag ytrede han, at den Dag havde han været rigtig fornuftig, i det han havde holdt sig uden for Ilden, men det var et af hans sædvanlige aparte Udtryk, siger Verestschagin, thi vi blev bogstavelig talt overøste med Kugler og Granater.

Hans Mod var voldsomt og æventyrligt. Han vejede ikke Fordelene ved at være forsigtig mod Glæden ved at vove. Der var noget egenkjærligt i disse Heltegjerninger, hvor der var »en hæderlig Død« at vinde, men en dygtig Soldat at tabe. Men Skobelev tænkte ikke paa det, han berusede sig i Æventyrets Spænding. Jo dristigere, des bedre. Han vandt sig sit Georgskors ved en forvoven Rekognoscering, han selvredte foretog under det asiatiske Felttog. Som Kavallerifører sneg han sig helst om Natten over de sovende Fjender, vakte dem op under vilde Hurraraab og lod dem alle springe over Klingen. Toget over Balkan iværksatte han mod sine overordnede,

General Radezkis og de mest erfarne Officerers Raad.

Sikkert har denne ubetvingelige Uforfærdethed ogsaa været hans vigtigste Egenskab som Hærfører. Han var ganske vist udmærket dygtig til at holde Hæren forsynet med alt Behov, og han forstod at vinde sine Soldater ved faderlig Omsorg og nedladende Færd, men større taktisk Dygtighed synes han ikke at have besiddet. Det var hans vilde Mod og Foragt for Faren og usvigelige Selvtillid, der ildnede hans Soldater og fyldte dem med Fortrøstning og gav dem Kraft til at overvinde selv de mægtigste Hindringer, naar han var deres Fører.

Som Menneske set er Skobelev ikke af dem, man vil gjemme i sit Hjertes inderste. Det var kjønt af ham, at han skrev Undskyldningsbreve til Folk, han havde gjort Uret, men det vilde have været smukkere, om han ikke havde behøvet at skrive disse Breve. Det var som imponerende Naturkraft, at han fængslede Interessen, en bred og blodrig Skikkelse mellem Slægtens blege Aasyn; han var blandt de dagligdags Mennesker en kjæk og usædvanlig Type, mellem stive Løjtnanter en Frænde til Tordenskjold eller Garibaldi.

Den tiltagende Fare for Lynnedslag og Midlerne derimod.

Efter Dagbladenes Beretninger at domme synes det, som om indeværende Sommer er rig paa ulykkebringende Lynnedslag her i Danmark. Skulde dette foreløbige Indtryk senere stadfæstes af Statistiken, bliver det atter et Spørgsmaal, om det store Tal skyldes ganske exceptionelle, meteorologiske Forhold, eller om vi staa over for en, maaske ujævnt, men dog stadig voxende Tiltagen i Lynnedslagenes Antal. Det sidste Alternativ vil maaske ved første Øjekast forekomme mindst sandsynligt; men at det dog ingenlunde er umuligt, vil fremgaa af de efterfølgende Iagttagelser, som er offentliggjorte af den bekjendte Naturforsker Dr. J. Klein i Köln, og som støttes paa omhyggeligt og gennem en længere Aarrække indsamlet Materiale fra forskjellige Egne af Tyskland.

Det er en Kjendsgjerning, som ikke længere kan bestrides, siger Dr. Klein, at skadegjørende Lynnedslag Tyskland tage til i en Grad, som maa vække Betenkelighed. Medens der i Bavern i Trediveerne og Begyndelsen af Fyrreerne aarlig beskadigedes 32 af en Million Bygninger, led i Begyndelsen af Firsene gennemsnitlig 97 af en Million denne Skæbne. — Faren er altsaa voxet til det tredobbelte. Noget lignende gjælder om Kongeriget Sachsen, der hører til de i denne Henseende mest truede Dele af Tyskland. I de tredive Aar 1841—70 rantes alle Haande Bygninger i Sachsen i Gennemsnit af 72 Lynnedslag aarlig, men i Tolvaaret 1871—82 er Tallet steget til 152 om Aaret. Denne Tiltagen i Hyppighed, der synes at omfatte næsten hele Tyskland, kan i det mindste forfølges tilbage til Aaret 1854, men er ingenlunde lige stor for By og Land: Landbygninger vise sig i stigende Grad mere udsatte for Lynildsfare end Bygninger i Byerne.

Mærkeligt er det, at Skovtræerne ogsaa vise sig mere og mere udsatte for Nedslag. I Fyrstendømmet Lippe-Detmold rantes i Treareet 1874—76 110 Træer af 91 Lynnedslag, i Treareet 1878—80 rantes 129 Træer af 106. Egen er mest udsat; de andre Lovtræer træffes omtrent kun en Tredjedel saa hyppig. Naaletræerne endnu sjældnere, og Bøgen allersjældnest. Det sidste Fænomen skyldes rimeligvis Bøgens Førløbslighed for tør, kalkholdig Jordbund, som af alle Jordbundsarter har mindst Evne til at tiltrække Lynet. Der ligger altsaa dog noget sandt til Grund for det ældgamle Sagn om Bøgens Usaarlighed over for Lynet. Paa denne Maade forklares det, at enkelte Byer, f. Ex. Göttingen og Halle, der er byggede paa væsentlig kalkholdige Lag, vise sig ringe udsatte for Fare. Af alle Jordbundsarter har Leret størst lyntiltrækkende Evne, og Egen plejer jo ogsaa at vove paa sandblandet Lerjord. Derfor er den saa udsat, og maaske maa man heri søge Grunden til, at de gamle Germanere ærede dette Træ som Tordengudens Bolig.

Spørger man nu om Aarsagerne til, at Lynnedslag saaledes blive hyppigere og hyppigere, maa man kun i ringe Grad eller slet ikke søge dem i selve Uvejrets tiltagende Heftighed og Hyppighed; de ligge væsentlig i Omdannelser, som den fremad skridende Kultur og Industri har skabt. Uvejrs pleje at trække i samme Retning som Flodernes Løb og de store Skovstrækninger. Men de allerfleste Bygninger ligge nærmere ved Floder end ved Skove, og deraf følger, at Lynildsfaren for Bygninger maa vove, naar Skovene, under for Resten uforandrede Forhold,